

**Disputationvm De Censuris In Communi,
Excommunicatione, Suspensione, & Interdicto, itemque
de Irregularitate, Tomvs Qvintvs**

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, Anno Domini M. DC. XVII.

5 An priuatim liceat orare, & satisfacere pro excommunicato.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94035](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94035)

ut priuata persona non est prohibita orare, vel offerre pro excommunicato, sed tantum ut minister Ecclesie: ergo quando non offert pro aliquo ut minister Ecclesie, non solum effectum confert, sed etiam nihil peccat: quod est contra dicta in præcedenti sectione. Respondeo negando consequentiam: est enim in Sacerdote triplex ratio distinguenda, scilicet quatenus offert in persona Christi, vel in persona Ecclesie, vel in propria persona, ut particularis, seu priuata est. De hoc ultimo modo verum est non esse prohibitum orare pro excommunicato, ut sectione sequenti dicemus: tamē duobus primis modis prohibitum est cum discrimine supra declarato, quod in primo modo prohibitio non impedit effectum, quia non potest Ecclesia tollere potestatem ordinis à Christo datam, licet efficiat, ut usus eius non liceat: at verò in secundo modo & prohibet, & tollit potestatem, quam ipsa concesserat ad offerendum pro aliquo in persona sua. Ratio autem, ob quam Ecclesia prohibet Sacerdotem sub duabus illis primis rationibus offerre pro excommunicato, est, quia sub utraque istarum rationum est minister publicus, & sub utraque dici potest minister Ecclesie, licet sub diuerso respectu, id est, vel quia ab ipsa Ecclesia assumitur, & constituitur, ut in persona ipsius orat, vel offerat, &c. vel quia est datus à Christo ipsi Ecclesie, ut sacrificium pro illa offerat: & inter ipsam, & Deum intercedat in persona Christi. Quomodo etiam Sacerdos absolvens dici potest minister Ecclesie, id est, datus à Christo Ecclesie ad illud munus, quod ad communem utilitatem Ecclesie pertinet, quamvis in eo exercendo non gerat personam Ecclesie, sed Christi. At verò in officio offerendi magis habet locum duplex illa consideratio, & respectus; quia oblatio sacrificij suo proportionata modo ad omnes pertinet, ut citato loco latius dictum est. Sicut ergo Ecclesia prohibet Sacerdoti, ne absoluat excommunicatum, quamvis illud ministerium faciat in persona Christi, ita prohibet ne pro excommunicato offerat in persona Christi, quia totum hoc est ministerium publicum Ecclesie, ad quam pertinet disponere de omnibus, quæ spectant ad conuenientem usum eius. Et ita tenet Alanus supra dicto libro 2. de Eucharistia, cap. 31. & Bellarminus lib. 2. de Missa, c. 6.

Ultimo dicendum est, Sacerdotem orantem, vel quacunque alia offerentem suffragia pro excommunicato ut ministrum Ecclesie, nihil efficere, quod ipsi excommunicato esse possit apud Deum alicuius fructus, vel utilitatis spiritualis. Probatur quia talis actus non habet efficaciam ex priuato merito talis personæ, tum quia nunc non consideratur sub ea ratione, sed ut minister Ecclesie: tum etiam quia cum illa actio sit peccaminosa, non potest habere spirituales fructus ex merito ipsius priuati operantis. Nec etiam ex merito Ecclesie, quia Ecclesia non vult, ut pro tali excommunicato oretur in persona sua, unde ipsa non interponit suum meritum, vel intercessionem pro tali persona; & consequenter talis Sacerdos, aut minister falsum dicit, quando assertit se orare, vel intercedere pro tali excommunicato in persona Ecclesie: ergo nihil fructuosum facit, sicut dictum est in secunda assertionione: eadem enim est ratio in præfenti.

Et hinc expeditur facile dubium, si quis interroget, an Sacerdos excommunicatus offerens pro se ipso, aliquem fructum inde accipiat, saltem ex opere operato. Dicendum est enim, illum, per se loquendo, peccare grauitate, & ex hac parte ponere obicem, ne fructum ex sacrificio capere possit. At si ponamus casum, in quo talis Sacerdos excommunicatus excusetur tam in offerendo, quam in offerendo pro se ut minister publicus; tunc illi proderit sacrificium, sicut posset proderet alteri excommunicato non ponenti obicem, si pro illo offerretur, est Fr. Suarez tom. 5.

enim eadem ratio, quia distinctio, vel identitas personæ hic nihil refert. Oportet autem ut duplex illa excusatio intercedat, quia duplex intercedit prohibitio: una, ne excommunicatus offerat, à qua excusari quis poterit propter urgentem necessitatem mortis, aut grauissimi scandalij, aut infamiae vitandæ, ut infra dicemus. Et tunc etiam necesse erit, ut saltem per contritionem procuret dignè offerre. Altera prohibitio est, ne offerat Sacerdos ut Publicus minister pro excommunicato, & consequenter nec pro se ipso, si excommunicatus sit: à qua lege non excusat illa necessitas vitandi scdali: nā potest pro alio offerre. Ut ergo ab hac etiam prohibitione excusetur, oportet ut intercedat vel ignorantia inuincibilis, quia potest facile aliquis exstimare, quacunque ratione sit licitum sacrificium offerre, quamvis excommunicatus sit, consequenter licitum esse pro se offerre, seu applicare sibi, quidquid potest in persona Christi. Imo potest alicui verisimile videri non esse intentionem Ecclesie cum tanto rigore prohibere non offerre pro excommunicato, ut prohibuerit etiam non offerre pro se ipso, etiam si alius licite offerat sacrificium. Præsertim quia in tantum est prohibitum offerre pro excommunicato, in quantum est prohibitum communicare cum illo: at nemo est prohibitus communi care secum, sed cum alio: ergo non est prohibitum offerre pro se specialiter, sed solum quatenus est prohibitus offerre: ergo si quis alia ratione excusetur ab illa prohibitione, potest vel ex ignorantia, vel certe ex probabili dictamine excusari etiam à culpa, in offerendo pro se. Quod maxime locum habebit, si vrgens necessitas hoc etiam postulare videatur; ut si quis sit in vrgente periculo mortis. Itaque quacunque ratione integra sit excusatio, capiet ille totum fructum non solum ex opere operantis, sed etiam ex opere operato, quamvis illum peculiarem fructum, qui est ex intercessionem Ecclesie, non recipiat, sicut dictum est de alijs excommunicatis, si pro eis offerri contingat. Posset verò hic vltimius quæri, si quis excommunicatus pro se offerat peccando, esto, tunc non capiat fructum, an postea ablato obice tam culpæ, quam censuræ, renouiscat effectus talis sacrificij. Verumtamen hæc quæstio vniuersalis est de sacrificio, quoties offertur pro aliquo habente obicem, an incipiat in illa habere effectum recedente fictione. Quam breuiter tractaui, & partem negantem definiui in superiore tomo, disp. 76. sect. 10. circa fin.

SECTIO V.

Vtrum licitum sit priuatas orationes, & pia opera seu satisfactiones pro excommunicato offerre.

Ratio dubitandi esse potest, quia Ecclesia simpliciter prohibet communicare cum excommunicato: at vero orare pro illo, vel satisfactiones offerre, quædam communicatio est maior, quam loqui cum illo, vel salutare illum: ergo est prohibita. Et confirmatur: nam offerre, aut mittere aliquod donum excommunicato, prohibitum est ex vi excommunicationis; nam est dare illi magnum signum benevolentie, & amicitie: ergo & offerre pro illo proprias satisfactiones, aut orationes quantumvis priuatas, quia est maior benevolentia, & amicitia. Quidam ergo Doctores Catholicos ita sentire videntur, præsertim Latomus art. 7. contra Lutherum; ubi sentit, nonne communium suffragiorum, quibus priuari dicitur excommunicatus, non venire tantum ea, quæ publicè à ministris Ecclesie fiunt; sed etiam ait, penè omnia Christianorum suffragia, quantumvis occultis, vel secretis. Et

P 3 ratio-

rationem indicans inquit, *Quia optimus quisque orationes suas dirigit ad manus Christi: & corporis eius quod est Ecclesia, vt sic grata sint, quæ fortasse priuata displiceant.* Item quia optimus quisque maximè exiuitur priuatis, & attendit communibus.

Quæ rationes, quidquid sit de assertionem, non sunt magni momenti: si enim intelligat iustos, & quantumuis perfectos orantes ita dirigere orationes suas ad manus Christi, vel Ecclesiæ, vt nihil in particulari intendat, sed solum confusè; quod Christus, vel Ecclesia intendit: in hoc sensu falsum est, quod sumitur: quia hoc neque ad honestatem, neque ad perfectionem orationis pertinet: sed optimus quisque orat pro priuatis, seu determinatis Personis, & cum illis communicat sua spiritualia bona, prout potest, & iudicat expedire secundum ordinem charitatis. Si verò intelligat, iustos dirigere suas orationes ad manus Christi, quia per ipsum & propter ipsum petunt, & illa, ac pro illis petunt, quæ iudicant illi esse beneplacita, sic verum est, quod assumit; tamen hoc totum seruari potest in oratione priuata pro excommunicato, si alioqui prohibita non est: quia talis oratio potest esse profecta ex charitate, & habere omnes circumstantias necessarias, vt propter Christum fiat, & propter eius merita acceptetur. Quod autem ad intentionem Ecclesiæ spectat, illa necessaria non est, vt priuata oratio recte & licite fiat, quia neque de hac re datum est præceptum, neque talis oratio fundatur in communi merito, aut oblatione totius Ecclesiæ: satis ergo est, vt non sit prohibita per Ecclesiam. In hoc ergo insistendum est, an Ecclesiæ prohibitio ad hoc extendatur. Nam D. Thomas in quodlib. 11. art. 9. absolute, & sine limitatione dicit, orare pro excommunicato ita esse prohibitum, sicut audire Missam cum illo: at vero audire Missam non est ministerium publicum, sed opus priuata personæ: ergo eadem ratione intelligere videtur, priuatam orationem pro excommunicato esse prohibitam. Indicat, licet obscure, Hostiensis in cap. *Cum voluntate*, de Sententia excommunicationis.

Questionis resolutio.

Nihilominus dicendum est, licitum esse priuatim pro excommunicato orare, propriam, & personalem satisfactionem pro illo offerendo eo modo, quo inter Ecclesiæ membra fieri potest. Hæc est communis sententia, quæ sumitur ex Dno Thoma in 4. distinctione 18. vbi sentit, excommunicatū solum excludi à communione fidelium, quantum ad suffragia Ecclesiæ communia, & quantum ad hoc vt non sit orandum cum illis: & in solut. 1. ait, bene posse orare pro illis, quamuis non inter orationes, quæ p. membris Ecclesiæ sunt. Idem tenet Durandus ibi, quæstione 3. Richardus articulo 7. quæstione 1. Paludanus quæstione 1. articulo 1. Gabriel quæstioni 2. dub. 1. & lect. 25. in canonem: & alij, quos statim receram. Rationem aliqui reddunt, quia Ecclesia non potest prohibere huiusmodi orationes, quia pertinent ad illam Sanctorum communionem, quæ in sola charitate fundatur. Sed hæc ratio non cogit, quia præter generalem illam communionem, addit specialem communicationem propriarum orationum, & suffragiorum per priuatam intentionem, & applicationem. Alij ergo eandem impotentiam colligere conantur ex eo, quod hæc applicatio potest fieri per actum mere internum, in quem Ecclesia non habet potestatem. Sed hæc ratio ad summum probat de orationibus, & actibus omnino mentalibus, non tamen de externis etiam per accidens occultis: nam Ecclesia potest prohibere, nehi actus hac, vel illa intentione fiant, vt ex materia de legibus nunc suppono: ergo ex hac par-

te nihil repugnaret prohibere, ne fiant intentione proficiendi excommunicatis, atque adeo ne pro illis offerantur. Et ideo quidquid sit de absoluta potestate Ecclesiæ, melius hoc probatur: quia de facto id non prohibuit, vt praxis etiam, & consuetudo id satis ostendunt. Estque id etiam consentaneum Ecclesiasticæ pietati: nam aliud esset nimis acerbum, mulumque derogans fraternæ charitati. Item quia hoc modo licet orare pro Ethnicis, & Publicanis, & quibuscunque infidelibus: ergo & pro excommunicatis.

Atque hinc inferitur, licitum esse Sacerdoti, vt priuata persona est, orare in Missa pro excommunicato, scilicet in illis partibus Missæ, in quibus vel mentaliter orat, vt in Memento; vel occulte, & secrete. Ita tenet Syluester verbo *Excommunicatio*, §. 2. & verbo *Missæ*, quæstione 8. conclus. 4. & Angelus verbo *Missæ*, num. 51. qui citant Hostiensem: Armilla verbo *Excommunicatio*, num. 4. Soto in 4. distinctione 22. quæstione 1. articulo 1. circa finem. Cauarruias in cap. *Alma*, part. 1. §. 6. num. 4. Nauarrus in Summa, cap. 27. num. 26. & in Enchiridio de Orat. cap. 19. num. 67. & sequentibus. Ratio est, quia Sacerdos, licet ministerium publicum exerceat, non definit esse persona priuata, nec tenetur toto illo tempore ita gerere munus publicum, vt non possit vt priuata persona operari, vel successiuis morulis, vel simul diuersa intentione; sicut ergo potest pro amicis, vel alijs priuatim orare, ita etiam pro excommunicatis, dummodo eos non nominatim non exprimat in canone, vel in alijs orationibus publicis: hoc enim prohibitum est, vt omnes citati auctores docent: & sumitur ex Leone Papa, Epistola 40. ad Anatolium, & ex Cypriano, & alijs supra adductis. De alia vero oratione priuata nulla est prohibitio, quin in illo tempore fieri possit.

Dicunt aliqui, etiam in Memento orare Sacerdotem vt ministrum publicum Ecclesiæ: & ideo ibi etiam prohiberi pro excommunicatis orare. Vnde in fine illius orationis subiungit Sacerdos: *Pro quibus tibi offerimus*, vel, *Qui tibi offerunt hoc sacrificium laudis*: quæ verba referuntur ad omnes, pro quibus in Memento orauerat. Sicut ergo non licet pro excommunicatis sacrificium offerre, ita nec in Memento pro illis orare. Respondetur, quantumuis Sacerdos gerat personam publicam etiam in illo actu, nunquam ita exuere priuatam, quin possit ex sua intentione sub hac ratione orare pro excommunicato, & non in persona Ecclesiæ: & postea cum subiungit illa verba: *pro quibus*, &c. ex eadem intentione ad eos, qui sunt capaces illius oblationis, vel pro quibus ipse in persona Ecclesiæ orauerit, se conuertere. Non est ergo cur in hac re scrupulum faciamus: quanquam nonnulli moderni Theologi audeant simpliciter definire, non esse licitum sine maiori fundamento.

Quin porius addunt Syluester, & Angelus, esse licitum Sacerdoti, dum publice orat nomine totius Ecclesiæ, simul intentione priuata, & in propria persona eadem petitionem facere pro excommunicato, dummodo exterius illum specialiter non nominet: quia non repugnat eandem orationem duplici intentione, & quasi in duplici sensu exterius proferre. Quod magis declarans Nauarrus ait licitum esse Sacerdoti totum pium opus dicendi Missam, & sacrificandi, & cantandi, vel orandi Horas Canonicas, quatenus est proprium opus talis priuata personæ, per quod habet suum meritum, vel satisfactionem, vel impetrationem ex opere operantis, offerre priuata intentione pro excommunicato: quia secundum illum respectum illa est priuata oratio, vel satisfactio, cuius applicatio voluntaria est, de illa nulla facta est prohibitio: & ideo quantum est ex vi censura, nihil repugnat, quin pro excommunicato offeratur. Dico autem,

Rationes
huius sen-
tentia re-
suntur.

D. Thom.

Hostiensis.

D. Thom.

Durandus.
Richard.
Palud.
Gabriel.

Licitum est
Sacerdoti in
Missæ orare
pro excom-
municato, vt
persona est,
priuata est.
Syluest.
Angelus.
Hostiensis.
Armilla.
Soto.
Cauarr.
Nauarr.

Leo Papæ.
Cyprian.

6.

rem, quantum est ex vi censura: quia aliunde ex praua dispositione excommunicati potest esse impedimentum, scilicet, si in peccato mortali sit, praesertim quoad fructum satisfactionis, si pro eo offeratur: quia quamdiu aliquis est in peccato mortali, nulla satisfactio potest ei applicari, nec poena remitti. Impetratio vero habere potest aliquem effectum: nam per orationes impetrari potest bona dispositio, vel aliquod auxilium ad illam. Et idcirco oratio pro aliquo non semper supponit in illo bonam dispositionem, sicut propriae satisfactionis communicatio.

Ratio dubitandi in principio posita respondetur, huiusmodi orationem priuatam pro excommunicato non esse communicationem prohibitam ex vi huius censurae, imo nec proprie esse communicationem cum illo, sed esse quoddam opus misericordiae, seu spiritualis elemosynae, quae ex bonis propriis, & priuatis prohibita non est: quod etiam suo modo in corporali elemosyna locum habet, infra dicemus: & ideo etiam non est hoc signum specialis beneuolentiae, & amicitiae, praesertim cum per actum internum, vel occultum fiat, ita ut necesse non sit in alterius notitiam deuenire: quanquam ad totum sit accidentarium, & ad vim excommunicationis non referat. Hic vero inquiri poterat, an possit quis offerre pro excommunicato propriam, & particularem satisfactionem ex opere operato sibi prouenientem ex sacrificio, vel etiam ex Sacramento. Sed haec quaestio locum non habet: quia, ut opinor, hic fructus non potest aliis communicari, ut in propriis locis superiori tomo tractauimus. Si autem ille fructus comunicabilis esset, ex parte censurae id non repugnaret, ut constat ex generalibus principiis positis.

DISPUTATIO X.

De secundo effectu excommunicationis, qui est priuatio passiva communicationis Sacramentorum.

Postquam dictum est de communicatione spirituali quodammodo interna, dicendum est de communicatione externa in rebus sacris, inter quas primum locum habent Sacramenta, quorum duplex potest esse usus, scilicet actiuius, & passius, de quibus singillatim dicendum est. Tria ergo in praesenti videnda sunt: Primum, quid in hoc prohibitum sit ipsi excommunicato. Secundum, quid sit prohibitum ministris Sacramentorum respectu illius. Tertium, qualia sint Sacramenta, si fortasse excommunicato tribuantur.

SECTIO I.

Vtrum grauitur peccet excommunicatus, quodlibet suscipiendo Sacramentum, & quam poenam incurrat.

Generalis regula, ac certa est, per se loquendo, & ex genere suo moraliter peccat excommunicatus, quodlibet suscipiendo Sacramentum. Ita docent communiter Doctores in 4. dist. 18. D. Tho. D. Bonau. Rich. Palud. & alij, Argentina dist. 19. art. 4. Soto dist. 22. art. 1. & Summistae ac Doctores

omnes, specialiter videri possunt, Nauarrus cap. 27. Bonaeum num. 18 & Couarruuias in cap. Alma, 1. par. §. 6. nu. 5. Etque in iure expressum in cap. Cum illorum, & cap. Si quem, de Sent. excommun. & in cap. Illud, & capit. Si celebras, de Cleric. excommun. ministr. Et haec est ratio a priori huius culpe; quia hoc non est malum, nisi quia per ipsam censuram prohibitum est. Ratio autem talis prohibitionis est eadem, quae sufficiens fuit ad instituendam talem censuram per modum cuiusdam medicinalis poenae. Item quia ille, qui est inobediens, & contumax Ecclesiae, merito repellitur tanquam indignus a participatione potissimum Ecclesiae bonorum, qualia sunt Sacramenta. Adde, excommunicationem minorem habere hunc effectum, ut infra suo loco dicemus, & ex eisdem iuribus constat: ergo multo magis excommunicatio maior illam habebit; nam includit totum, quod minor, & aliquid addit. Denique ob hunc praecipue effectum post precedentem, de quo in superiori disputatione diximus, anathema dicitur esse omnium poenarum Ecclesiasticarum maxima, & abscindere hominem ab Ecclesia, & eum tradere Satanae, & aeternae mortis damnatio vocatur, in cap. Nemo Episcoporum, 11. qu. 3. quia quodammodo clauditur excommunicato omnes fontes gratiae, qui pro ceteris omnibus in Ecclesia expoliti sunt.

Atque hinc constat, hanc prohibitionem esse talem, ut eius transgressio ex genere suo peccatum mortale sit, quia materia est grauis, & pertinet ad cultum Sacramentorum. Item hoc est quoddam sacrilegium, ut recte dicunt citati auctores, & Caietanus in Summa, verbo Absolutionis impedimentum, & Nauarrus in cap. Fratres, de Penitent. distinct. 5. numero 38. quia est contra reuerentiam Sacramentorum debitam: sacrilegium autem ex suo genere peccatum mortale est, & materia Sacramentorum grauis est: ergo hoc peccatum non solum ex genere suo, sed etiam ex parte materiae, per se loquendo, & conclusa inaduertentia, vel alio simili impedimento, mortale peccatum est. Quod etiam satis aperte significatur in cap. Sacris, de iis, quae vi meritis causa sunt. Vnde fit, quamuis vnus Sacramenti receptio ceteris paribus, grauius peccatum sit in excommunicato, quam receptio alterius, iuxta inaequalitatem Sacramentorum in dignitate, & excellentia: tamen hoc omnibus commune esse, ut cuiuslibet receptio etiam semel facta, durante excommunicatione, peccatum mortale sit. Ratio est, quia separatio excommunicati ab usu Sacramentorum generalis est, ut constat ex citatis iuribus, & communi omnium interpretatione, & sententia: at vero quodlibet Sacramentum est materia grauis respectu huius praeccepti, & digne, ac sancte tractandum est: ergo quodlibet Sacramentum recipere, siue illud sit matrimonium, siue quodlibet aliud grauius, dum suscipiens excommunicatione innodatus est, peccatum est mortale. Et ita sentiunt omnes citati auctores.

Sed quaerit aliquis primo, de quo excommunicato intelligitur dum hoc fit; an solum denominatio haec in ordinem denunciatio, & manifesto percussore clerici: vel etiam de quolibet quantumuis occulto. Respondeo, nullam hic esse adhibendam limitationem ob Extraneitatem, Ad eundem: sed quoad hanc partem integrum manere ius antiquum, quia per nouum ius illius Extraneitatis nullus fauor fit ipsi excommunicato, ut in eadem dicitur, & supra notauimus: ergo nullus excommunicatus, quantum est ex se, liberatur hoc onere separandi se ab usu Sacramentorum: alioqui magnus fauor, & gratia illi fieret. Item non erat aliud necessarium ad finem illius Extraneitatis, neque erat expediens ad timorem, & rigorem censurae conseruandum: nam qui scit se esse excommunicatum, etiam si denunciatus, vel publicus